

Hardsyssel Historiske Samfund udsender med jævne mellemrum et elektronisk nyhedsbrev til vores medlemmer med stort og småt om arrangementer, hvad bestyrelsen har gang i, og hvad du som medlem kan forvente og glæde dig til.

Invitation til årsmøde den 1. marts:

DR Midt & Vest er på programmet i Hardsyssel Historisk Samfund

Gennem 50 år har DR Midt & Vest med hovedsæde i Holstebro været rigtig mange midt- og vestjydernes foretrukne radiokanal. Det er her, at vi har fået bl.a. de regionale nyheder i vores landsdel frisk fra fad. Gennem dobbelt så mange år har Danmarks Radio med hovedsæde i København, været mange danskeres radio- og Tv-kanal – og fra starten for 100 år siden den og mange år frem den eneste.

Tyge Dinsen fortæller

Den 1. april 2024 havde DR Midt & Vest (på P4) 50-års jubilæum. Og den 1. april 2025 har Danmarks Radio, der startede under navnet Statsradiofonien, 100-års jubilæum. Begge jubilæer er den direkte anledning til, at Hardsyssel Historisk Samfund har inviteret tidligere programchef ved DR Midt & Vest, Tyge Dinsen, Holstebro, til at holde foredrag ved **foreningens årsmøde lørdag den 1. marts på Holstebro Museum**. I forbindelse med årsmødet holdes foreningens årlige generalforsamling.

Emnet for foredraget er "Det regionale medieperspektiv set over 30 år i DR's tjeneste", og Tyge Dinsen ved i den grad, hvad han taler om. Han var vært på den regionale stations første nyhedsudsendelse i april 1974 og var tilknyttet stationen i 33 år, heraf de seneste 18 år som programchef indtil 2007. (Læs på næste side om Tyge Dinsen og foredraget).

Program for årsmødet

Hardsyssel Historisk Samfunds årsmøde lørdag den 1. marts på Holstebro Museum starter kl. 14 og slutter kl. 17. Alle er velkomne. Adressen på Holstebro Museum er Museumsvej 2A, 7500 Holstebro.

Programmet for dagen er følgende:

- Kl. 14.00: Velkomst.
- Kl. 14.15: Foredrag ved Tyge Dinsen med efterfølgende mulighed for spørgsmål til foredragsholderen.
- Kl. 15.15: Kaffe og kage. Pris pr. person, inkl. entré, er 150 kr. for medlemmer og 200 kr. for ikke-medlemmer.
- Kl. 16.00: Generalforsamling i Hardsyssel Historisk Samfund.

Holstebro Museum er ramme om årsmødet lørdag den 1. marts i Hardsyssel Historisk Samfund.

VIGTIGT: Af hensyn til kaffen er tilmelding til årsmødet nødvendig.

Tilmelding kan ske på Hardsyssel Historisk Samfunds hjemmeside www.hardsyssel.org

Tilmelding kan også ske telefonisk til foreningens formand, Gudrun Gormsen, på tlf. 5153 6560 eller 9740 1887.

Sidste frist for tilmelding er mandag den 24. februar.

Dagsorden for generalforsamlingen

Ifølge vedtægterne er der følgende dagsorden for foreningens generalforsamling:

1. Valg af dirigent.
2. Bestyrelsens beretning.
3. Aflæggelse af revideret regnskab for det forløbne år.
4. Fastsættelse af kontingent.
5. Indkomne forslag.
6. Valg af medlemmer til bestyrelsen.
7. Valg af to suppleanter.
8. Valg af to revisorer.
9. Eventuelt.

BEMÆRK: Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være sendt til foreningens formand, Gudrun Gormsen, på mailadressen: gudrun.gormsen@hotmail.com senest 8 dage før generalforsamlingen.

Tidl. programchef Tyge Dinsen:

”Vi kan ikke leve uden en regional dimension”

”Hvis vi ikke havde fundet på det dengang, så ville vi være nødt til at opfinde det igen. For vi kan ikke leve uden en regional dimension i mediebilledet i Danmark”.

Det sagde tidligere programchef på DR Midt & Vest, Tyge Dinsen, i et interview, da regionalradioen i april sidste år havde 50-års jubilæum.

Netop Tyge Dinsen var for et halvt århundrede siden med til at opbygge den regionale dimension i Danmarks Radios dækning af Danmark, så også befolkningen i det midt- og vestjyske område selv kunne føle sig lyttet til hver dag og have levende og nærværende ord at skulle have sagt i og til lytterskaren i det øvrige Danmark.

Om bl.a. det regionale medieperspektiv vil Tyge Dinsen holde foredrag ved årsmødet i Hardsyssel Historisk Samfund lørdag den 1. marts. Emnet er særdeles aktuelt, set i lyset af, at DR Midt & Vest sidste år den 1. april kunne fejre 50-års jubilæum, og at ”hovedkanalen”, Danmarks Radio, den 1. april i år runder de 100 år.

Tyge Dinsen ser i foredraget bl.a. tilbage over udviklingen i de 30 år, hvor han var i DRs tjeneste som frontkæmper for lytterne i Midt- og Vestjylland med hovedsæde i Holstebro, hvor han i øvrigt stadig bor.

Tyge Dinsen er født og opvokset på Mors. Det var også på fødeøen, at han blev udlært som journalist – på Morsø Folkeblad. Derfra gik turen forbi Jydske Dragonregiment i Holstebro, hvor han under værnepligten skrev regimentets avis, Dragonavisen, videre til Horsens Folkeblad og Viborg Stifts Folkeblad, inden han den 1. april 1974 blev hyret til at være med til at opbygge og give liv til den nye regionale radiostation i Holstebro.

Et pionerarbejde

- Det var på sin vis noget af et pionerarbejde. Vi skulle bygge vores identitet og alt muligt andet op helt fra bunden, men det var i den grad spændende. Vi kastede os ud i det uden at vide, om vi kunne bunde, og om vores ideer om nærværende radio kunne bære på langt sigt. Blandt aviserne i det midt- og vestjyske område var vi bestemt ikke særligt velkomne. En del af dem gav da også

Tyge Dinsen var i sine mange år ved DR Midt & Vest med til mange nyskabelser på kanalen, f.eks. en talentkonkurrence for unge musikere. Den var med til at gøre bl.a. ”Tørfisk” fra Thyborøn til et kendt og elsket band i Midt- og Vestjylland og også i andre dele af landet.

udtryk for, at regionalradio – det gad ingen høre på i længden. Men selv om vi starten havde ret beskedne sendetider, fik vi ret hurtigt en stor og trofast lytterskare, fortæller Tyge Dinsen.

Han afløste den 1. oktober 1988 Kjeld Valsgaard som programchef – en post, han beklædte indtil oktober 2007.

Set i det lange lys kan Tyge Dinsen i dag fra side-linjen konstatere, at DR Midt & Vest i den grad har været og er levedygtig. Den regionale radio sender på P4, der med omkring 2,5 mio. ugentlige lyttere i dag er den suverænt mest aflyttede radio-kanal blandt samtlige i Danmark.

- Vi blev ret hurtigt – også blandt de trykte medier - en accepteret del af mediebilledet i det midt- og vestjyske område. Den 1. oktober 1989 blev TV Midt og Vest som en del af TV2 oprettet, men jeg har aldrig følt den regionale Tv-kanal som en konkurrent. Nærmere tværtimod som en naturlig del af fælles bestræbelser på at give Midt- og Vestjylland stemme indadtil og udadtil. I lyd og i billeder.

Men jeg vil også gerne indrømme, at de år, hvor de mange lokale radiostationer med bl.a. bingo opstod – da var vi virkelig udfordret i konkurrencen om lyttere, konstaterer Tyge Dinsen.

Nye dagsordener og respekt for forskellighed

Gennem årene har Radio Midt & Vest ikke "kun" bidraget med nyheder og udsendelser i det hele taget til "egne" lyttere i det midt- og vestjyske område. Radioen har sat og sætter i talrige eksempler ugen og året rundt den midt- og vestjyske vinkel på indslag i landsdækkende udsendelser og nyheder på DR.

Tyge Dinsen kan gennem sine mange år i mediet nævne adskillige eksempler på, at DR Midt & Vest med sit ståsted i vores del af landet har sat nye dagsordener for, hvad der er værd at høre på, og fokus på respekt for forskelligheden imellem landsdele i Danmark.

Et eksempel er "Gammel Dansk". Nej, ikke den kendte bitter, men i mange år titlen på en ugentlig udsendelse, hvor Tyge Dinsen var vært og som sådan spillede populær dansk musik fra 1950-erne, 1960-erne og 1970-erne. Den musik, som det meste af Danmark gerne danser til, når de er til fest, men som bestemt ikke var velset i de styrende programkredse i Danmarks Radio i København, ja, derfra nærmest blev betragtet som underlig underholdning og forbudt land at betræde.

- Jeg tillod mig at gøre op med den overordnede DR-holdning til populærmusikken. Aldrig har jeg fået så meget positiv respons fra lyttere til de udsendelser, jeg var vært på, som jeg fik i "Gammel Dansk", siger Tyge Dinsen med et tilfreds smil.

Dette og meget mere vil deltagerne i Hardsyssel Historisk Samfunds årsmøde den 1. marts kunne lytte mere til.

I øvrigt blev Tyge Dinsen i 1995 Ridder af Dannebrog og var efterfølgende i audiens hos Dronning Margrethe for at takke for Ridderkorset.

Arrangementer i Hardsyssel Historisk Samfund i 2025

Hardsyssel Historisk Samfund holder hvert år tre arrangementer – årsmødet i marts, sommermødet og Historiens Dag den sidste lørdag i oktober.

Efter årsmødet, der som nævnt på side 1 holdes på Holstebro Museum **lørdag den 1. marts**, er datoerne for og indholdet i foreningens to øvrige arrangementer i 2025 følgende:

Sommermøde lørdag den 14. juni 2025
kl. 14-17 på Klosterlund Museum.

Vi besøger Klosterlund Museum og det naturskønne område ved Bølling Sø.

Jan Svendsen, Brande, fortæller historien om tørvegravningens betydning, og der bliver mulighed for rundvisning i området. Mere om arrangementet i et senere nyhedsbrev.

Historiens Dag lørdag den 25. oktober 2025
kl. 14-17 på Skærum Mølle.

Programmet for Historiens Dag er traditionen tro et foredrag samt præsentation af den årlige udgave af Hardsyssels Årbog. Emne for foredraget og navnet på foredragsholderen vil blive meldt ud i vores næste nyhedsbrev.

Sæt allerede nu kryds i kalenderen ved de ovennævnte datoer.

Bogudgivelse & mindedag i Aulum den 4. maj

”Hilsen til Cajus” og en hyldest til frihedskæmperne

Den 4. maj 2025 er det 80 år siden, at det via BBC fra London blev meddelt, at tyskerne havde overgivet sig. Dermed var danskerne befriet fra den tyske besættelse.

Det bliver på dagen den 4. maj markeret på en helt særlig måde i Aulum – med en bog og en mindedag med mange indslag. Det er der en særdeles god grund til. Netop Aulum og omegn spillede, bl.a. med den centrale placering på jernbanestrækningen mellem Herning og Holstebro, en stor rolle i modstandsbevægelsen, der på den egn fra sommeren 1943 til krigens slutning i 1945 efterhånden talte ca. 50 personer.

Det er en gruppe på tre personer, der har taget initiativ til og planlægger markeringen af 80-året for Danmarks befrielse i Aulum.

De tre er Erik Nørkjær og Flemming Østergaard, der begge bor i Aulum, og Knud Blæsbjerg, der bor i Sørvad. Fælles for dem er, at de føler en stor forpligtelse til at markere og hylde den indsats, der lokalt blev ydet i modstandsbevægelsen i kampen mod besættelsesmagten.

Tremands-gruppen, der planlægger en markant markering af 80-året for befrielsen den 4. maj i Aulum. Det er fra venstre: Flemming Østergaard, Knud Blæsbjerg og Erik Nørkjær.

Erik Nørkjær og Flemming Østergaard har derudover det til fælles, at deres fædre – cykelhandler Anders Nørkjær og officer Alfred Østergaard - var med til at starte og spillede en stor rolle i modstandsbevægelsen i Aulum og omegn. Og med en baggrund som kaptajn i Den Kongelige Livgarde og mange års ophold i England ved Knud Blæsbjerg om nogen, hvor meget den danske modstandsbevægelse i de sidste par år af krigen betød for Danmarks omdømme ude i verden – som en ligeværdig partner i de allieredes kamp mod nazisterne.

Erik Nørkjær var i mange år radioforhandler i Aulum og derefter kordegn i Rind Sogn i 15 år.

Flemming Østergaard var lærer i Holstebro i 37 år. Knud Blæsbjerg var fra 1971 og fem år frem officer i Den Kongelige Livgarde og derefter i reserven. Herefter rejste han til England, hvor han arbejdede som revisor i 41 år, heraf de seneste mange år med eget revisionsfirma. Om baggrunden for deres store engagement i at markere 80-året for Danmarks befrielse den 4. maj i Aulum siger de tre:

- Der var mange modstandsfolk på Aulum-egnen, og folk herfra var også med til at oprette grupper i Holstebro og andre steder. For os er det vigtigt, at 80-års dagen bruges til at hylde de danske frihedskæmpere, både lokalt og på landsplan. Det er meget vigtigt, at samtiden og også de nye generationer får at vide, hvor meget modstandsbevægelsen betød for, at Danmark efterhånden blev betragtet som en allieret nation i kampen mod besættelsesmagten.

Set f.eks. i lyset af den igangværende krig i Ukraine vil vi også gerne bidrage til at vække folks opmærksomhed på, at en enhver nation, som ikke kan forsvare sig selv, risikerer at gå til grunde, understreger Knud Blæsbjerg, Flemming Østergaard og Erik Nørkjær.

”Hilsen til Cajus”

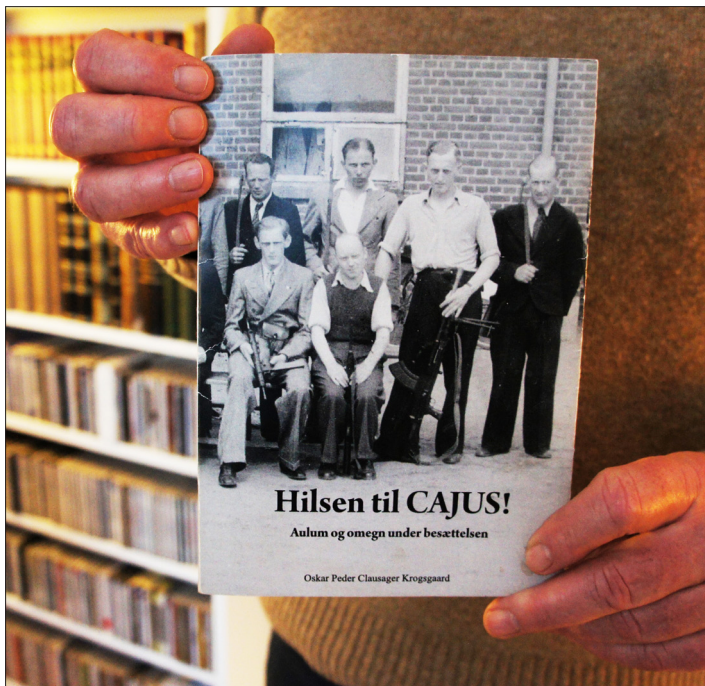
I 2014 udgav fhv. skoleinspektør i Aulum, Oskar Krosgaard, en bog med titlen ”Hilsen til Cajus” i forbindelse med 70-året for Danmarks befrielse i 2015. Bogen fortæller om Aulum under besættelsen med hovedvægt på den lokale modstandsbevægelse.

Forud for 80-års dagen den 4. maj i år har Erik Nørkjær revideret og udvidet bogen med flere artikler. Takket være et tilskud fra Y's Mens Club i Aulum kan den nye og udvidede udgave af bogen købes til en meget favorabel pris på omkring 50 kr.

Bogens titel dækker over, at kodenavnet for modstandsgruppen i Aulum var Cajus. Så når ”hilsen til Cajus” blev nævnt i BBC's aftenudsendelse til Danmark fra London, vidste modstandsgruppen i Aulum, at der var en våbenedkastning på vej til dem i Ørre Plantage. I bogen kan man bl.a. læse:

”Modstandsgruppen i Aulum blev dannet i efteråret 1943. I begyndelsen fik man våben gennem andre modstandsgrupper, inden man så småt i 1944 begyndte at modtage fra luften.

Gruppen havde et ønske om at komme i gang med egentlig sabotage, særligt jernbanesabotage. Det var

Bogen "Hilsen til Cajus", der er revideret og udvidet i forbindelse med 80-året for Danmarks befrielse den 4. maj 2025.

dog ikke sådan noget, man bare gik i gang med. Det skulle godkendes oppe i ledelsen af modstandsbevægelsen i Danmark, og den godkendelse kom først i slutningen af 1944.

Når man ikke uden videre kunne give tilladelse til egentlig sabotage, hang det sammen med, at man normalt ikke både kunne være modtagergruppe og sabotagegruppe. Aulum-gruppen var nok en af de få, som fik denne tilladelse – måske den eneste i Danmark. Når det i sidste ende kunne lade sig gøre, hænger det måske sammen med, at Flemming Østergaards far, Alfred, var officer og dermed havde det nødvendige kendskab til anvendelse af sprængstof.

I starten måtte man kun lave almindelig sabotage, hvilket gik ud over nogle garageanlæg med tyske køretøjer et par steder i byen. Og da den endelige godkendelse til jernbanesabotage kom, var det på en ganske bestemt betingelse: Gruppen måtte ikke foretage jernbanesprængninger i de perioder, hvor den skulle modtage fra luften.

På jernbanestrækningen fra Herning til Holstebro blev der frem til krigens slutning foretaget mere end 500 sprængninger. I DSB-bladet stod der efter krigen, at Herning-Holstebro Banen var den strækning i Danmark, hvor der var foretaget flest sprængninger i forhold til banens længde. Før jernbanesprængningerne skete, kunne tyskerne flytte fire divisioner gennem Jylland om måneden. Efter sprængningerne var det kun en halv division.

Da foråret i 1945 gryede, kunne alle se, hvor det bar hen, og på Hitlers fødselsdag den 20. april syntes Aulum-gruppen åbenbart, at den skulle have en ekstra

salut. Det gjorde man så godt, at gruppen satte danmarkskord i antal skinnesprængninger på en enkelt nat. For dette modtog man efter krigen et diplom fra Frihedsrådet".

Mindedagen den 4. maj i Aulum

Tremands-gruppen bag markeringen af den 4. maj, der er en søndag, har et stort program i støbeskeen. Det er bl.a.:

- Den lokale folkeskole og den kristne friskole i Aulum holder en temauge om befrielsen og får til den et classesæt af bogen "Hilsen fra Cajus". På biblioteket laves der en særudstilling om befrielsen.
- På selve dagen den 4. maj starter et optog med faner fra den tidligere valgmenighedspræst Gustav Bøndings bolig på Holstebrovej i Aulum. Det skyldes, at præstens søn, Hakon, to dage før befrielsen (3. maj) blev dræbt ved en tragisk vådeskudsulykke i boligen, hvor en gruppe af modstandsfolk var samlet. Faneoptoget går videre til kransenedlægning ved en mindesten for Hakon Bønding ved Aulum Kirke og en kort gudstjeneste i kirken.
- Senere på dagen samles man i Aulum Fritidscenter, hvor Thomas Hilleberg holder foredrag, og hvor der er fællessang med afspilning af frihedsbudskabet som afslutning. Thomas Hilleberg er den nulevende, der ved mest om den berømte modstandsgruppe, Holger Danske.
- Via Knud Blæsbjergs kontakter til Den Kongelige Livgarde er der givet tilsagn om, at to tamburer fra Livgarden deltager i optoget i Aulum. Og hvis vejret tillader det, vil en af de gamle engelske Spitfire-maskiner fra anden verdenskrig måske overflyve Aulum på dagen.

Dette foto er fra bogen "Hilsen til Cajus". Det viser optoget i forbindelse med, at Hakon Bøndings kiste var på vej til kirken i maj 1945. Samme rute følger et optog på mindedagen den 4. maj 2025 i Aulum.